

Hvordan få et smart barn

Alle foreldre ønsker det beste for sine barn. Gode karakterer og en spennende jobb senere i livet inngår gjerne i dette håpet. Hva kan foreldrene gjøre for at barnet skal bli smart?

Hjerneceller knyttet til pust, hjerteslag og andre vitale funksjoner er på plass allerede ved fødselen. Cellene som er nødvendig for læring vokser frem i løpet av de første fem leveårene. Disse årene har altså ikke bare betydning for barnet der og da; de legger også grunnlaget for fremtidig utvikling og læringsevner.

Teknologi kan ikke erstatte foreldrekontakt

I dagens samfunn kan det være rimelig å anta at man trenger teknologisk utstyr for å sikre babyen den beste utviklingen. Dette viser seg å ikke være sant.

Studier viser at læringsvideoer har liten effekt på babyens hjerneutvikling. De kan heller ha motsatt virkning, at de bremser læringsprosessen av blant annet ord.

Ekspertene påpeker at det ikke nødvendigvis er videoene som fører til dette. Det kan heller være det som videoene erstatter: den gode, gamle foreldre-til-baby-kontakten.

– Det som var viktig for babyer for tusen år siden, er fortsatt viktig i dag: foreldrene. De er babyens beste læringsverktøy, sier Nina Sazer O'Donnell, leder ved National Strategies for Success By 6.

Snakk med babyen, lek sammen, gi oppmerksomhet og oppmuntre til nysgjerrighet. Dette vil danne et godt grunnlag for babyens videre utvikling.

O'Donnell understreker at læringsvideoer ikke trenger å ha en negativ effekt. Men de må brukes i tillegg til foreldre-baby-kontakten, ikke som en erstatning.

Les sammen med babyen

– Det er erfaringer med et følelsesmessig innhold og menneskelig kontakt som er betydningsfulle for en baby. De virker som lim for hukommelsen deres, og hjelper dem med å bevare det de plukker opp og forstår.

En av de beste måtene å gjøre dette på er å lese. Og ikke bare les for dem – les sammen med dem. Gjør lesestunden til en interaktivitet som utfordrer babyens fantasi og nysgjerrighet. Å lytte passivt vil ikke gi like stort utbytte. Be dem peke på tegninger som de liker og identifisere farger, former og dyr.

Velg leketøy som passer alderen

Ekspertene er enige i at leketøy kan fostre læring hos babyer. Men med et enormt utvalg, hvilke leker skal man gå for?

– Trikset er å velge både leker og aktiviteter som passer barnets biologiske utviklingsnivå. Da snakker man på et språk som babyen kan forstå. Blir lekene for avanserte vil de kun virke frustrerende.

Spedbarn er mest opptatt av bevegelse og lyd. Å riste på en ringle eller et nøkkelknippe kan dermed være nok for å stimulere dem.

Når de blir litt eldre kan man gå over til leker av tekstil som de kan føle på og klemme i hendene sine. Bamser er perfekt til dette.

Når babyen er ca. ni måneder gammel, kan dere velge leker med spesielle former. For eksempel klosser som skal passe inn i firkantede og sirkelformede hull på en boks.

En oversikt

Her er en liten oversikt over hva dere, som foreldre, kan gjøre for å hjelpe barnets utvikling. Tipsene deles inn etter alderstrinn:

Fødsel til 4 måneder

- Lag grimaser
- Kil dem
- Beveg objekter sakte forbi babyens øyner, for eksempel en fargerik ringle
- Syng enkle sanger og rim med repeterende vers
- Kommenter alt som du og babyen skal gjøre, for eksempel "nå skal vi kjøre bil. Vi setter deg i

babysetet og mamma setter seg fremme”.

4 til 6 måneder

- La dem klemme på bamser
- Bygg tårn av lekeklosser, og la babyen slå dem ned
- Lek med musikk som har forskjellige rytmer
- Bla i bøker med fargerike bilder og tegninger
- La babyen ta på ting med forskjellig tekstur

6 til 18 måneder

- Snakk ansikt til ansikt. Det setter fokus på forbindelsen mellom lyd og ord
- Pek på kjente mennesker og ting og si navnene på dem
- Syng sanger med repeterende vers og gjør passende håndbevegelser
- Lek gjemmeleken

18 til 24 måneder

- Lek enkle gjenkjennelsesleker. Legg for eksempel tre objekter foran dere og si ”gi meg...”
- Snakk direkte til babyen
- Bruk fargestifter og papir
- Still hvor- og hva-spørsmål når du leser sammen med babyen
- Oppmuntre til individuell lek med deres yndlingsleketøy

24 til 36 måneder

- Gi ros når barnet finpusser på sine motoriske evner
- Utfordre barnets fantasi ved å oppfordre til å bruke lekene på nye vis
- Hjelp barnet med å ta ”ekte” aktiviteter inn i leken, for eksempel å late som om de snakker i telefonen, kjører bil eller har teselskap
- Still spørsmål og pek på ord når du leser

3 til 5 år

- Spill enkle brettspill
- Begrens tv- og videotitting til maks to timer per dag
- Når de ser på tv, kan du se sammen med dem for å gjøre det mer interaktivt
- Gi dem enkle valg, for eksempel om de vil lese eller tegne
- Oppfordre til nysgjerrighet og utforskning
- Begrens ordet ”nei”
- Vær tålmodig og lytt oppmerksomt når barnet prøver å forklare om sin nye oppdagelse
- Sett av tid hver dag til å snakke om hva barnet har opplevd

Kilde: ”How to raise a smart baby”, Webmd.com, 27. Mars 2009